

● A JATE külügyi kapcsolatai

Testvérek és programok

Jelentés készült a JATE nemzetközi tevékenységéről. Az egyetemi tanács által jóváhagyott dokumentum a testvérvárosi kapcsolatokat és a nemzetközi programokban való részvételt elemzi.

A József Attila Tudományegyetem nemzetközi kapcsolatai három csoportba sorolhatók: az oktatók és kutatók nemzetközi kapcsolatai, a közös kutatások és az intézményi szintű együttműködések – szögezi le az egyetemi tanács által jóváhagyott, az intézmény nemzetközi tevékenységéről szóló jelentés. Az egyetem nemzetközi kapcsolatrendszerében hosszú ideig szinte egyetlen meghatározó elem volt: a testvéregyetemi kapcsolat. Ennek fenntartása és bővítése továbbra is fontos feladat. A testvéregyetemi kapcsolatrendszerben az utóbbi években két kétség, a francia és az olasz megerősödése volt jellemző.

A rendszerváltás után a nemzetközi programokkal olyan új lehetőségek nyíltak meg, amelyek az intézmény külkapcsolatainak dinamikus bővülését eredményezték. Ezekben a projekteknél, így a hallgatók mobilitását segítő programokban is a JATE lehetőségeihez mérten részt vesz. Reményt keltőnek ítéli a jelentés a SOCRATES és az ERASMUS programokba történő bekapcsolódást. Fontosnak minősíti azt a pozíciót is, amelyet az egyetem a TEMPUS-ERASMUS-CEE-PUS szervezésben betölt: a JATE látja el a Dél-alföldi Regionális Iroda feladatait. Az egyetem nemzetközi kapcsolatrendszerének döntően Európa-centrikus – szögezi le a jelentés. Más kintensek egyetemeivel alapvetően anyagi nehézségek miatt nem tudtak létrehozni szerződéses kapcsolatot. Különösen az Egyesült Államokkal kapcsolatban jelentkeznek finanszírozási nehézségek.

Az egyetem kapcsolatrendszerét a Magyarországra akkreditált nagykövetségek

meghívásával igyekeznek bővíteni. Az elmúlt négy évben a JATE-n járt Németország, Franciaország, Olaszország, Nagy-Britannia, a Cseh Köztársaság, Spanyolország, Ausztria, az Egyesült Államok, Hollandia és tíz Latin-amerikai ország nagykövete. A külföldi pályázati kapcsolatrendszerhez való szorosabb kötődés érdekében hozták létre az egyetemen a pályázati rektorhelyettesi tisztiséget.

A JATE a következő külföldi intézményekkel áll testvéregyetemi kapcsolatban: *Temesvári (Nyugati) Egyetem* 1977 óta, *Novi Sad-i Egyetem* 1965 óta, *Odesszai Mecsnikov Egyetem* 1965-90 között és 1995 óta, *Lodzi Egyetem* 1972 óta, *Brno-i Masaryk Egyetem* 1987 óta, *Szentpétervári Herzen Pedagógiai Egyetem* 1962-90 között és 1997 óta, *Göttingeni Georg-August Egyetem* 1984 óta, *Turkui Egyetem* 1980 óta, *Udinei Egyetem* 1983 óta. A tavalyi és az idei évben az *Angers-i Egyetemmel*, a *Strasbourg II Egyetemmel*, az *Aix-Marseille II Egyetemmel*, a *Lille-i Természettudományi és Műszaki Egyetemmel*, a *Veronai Egyetemmel* és a *Maceratai Egyetemmel* kötött a JATE megállapodást. Előkészítés alatt van az együttműködési szerződés a *Paris VIII (Saint-Vincennes)* és a *Toulouse-Le Mirail* egyetemekkel.

A szegedi tudományegyetem számos nemzetközi szervezet munkájában és projekteiben vesz részt. Ezek közül a legfontosabbak az *Association of European Universities*, az *Organization for Economic Co-operation and Development*, a *European Centre for Strategic management of Universities*, a *Central European Exchange Programme for University Studies*, a *TEMPUS*, a *SOCRATES*, az *ERASMUS*, a *Jean Monet Project*, az *Internationales Zentrum Tübingen*, az *Osztrák-Magyar Akció Alapítvány*, a *Soros és a Fulbright* alapítványok.

K. G.

● Májusban, a szegedi „konziban”

Simándy-énekverseny

● Munkatársunktól

Simándy József énekversenyt szervez a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Szegedi Konzervatóriuma a Kossuth-díjas művész özvegyének hozzájárulásával és a szegedi önkormányzat segítségével. A jövő év május 22-23-24-ére tervezett énekes vetélkedőn közép- és felsőszintű zenei intézmények hallgatói vehetnek részt, hazai és nemzetközi mércével is a legmagasabban kvalifikált zsűri előtt. A szakmai elnökséget *Patkó József*, a főiskola tanszékvezető egyetemi tanára állalta. A zsűri tagjai *Hamari Júlia* és *Sándor Judit* operaénekesnők, valamint *Weninger Richárd* karmester lesznek. *Simándy József* özvegye vállalta a verseny védnöki tisztét *Szalay István* polgármesterrel együtt.

Az elődöntőket a buda-

pesti Zeneakadémia kivételével – minden főiskolával rendelkező város (Győr, Pécs, Miskolc, Debrecen és Szeged) az 1997/98-as tanév első félévi vizsgái alkalmával helyileg bonyolítja le. A Zeneakadémia saját szervezésében és épületében tartja meg válogató versenyét. A válogató énekverseny anyagában barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi dalnak vagy áriának kell szerepelnie. A második fordulóra érdemesnek talált nevezetteket a rendező szerv hívja meg a szegedi döntőre.

A döntőkre a szegedi Konzervatórium hangversenytermében kerül sor május 22-23-24-én. A kétfordulós verseny nevezési határideje január 20. A részvételi szándékot levélben vagy falon lehet jelezni a szegedi polgármesteri hivatalban, *Kerek Attila* rendezvényreferensnél.

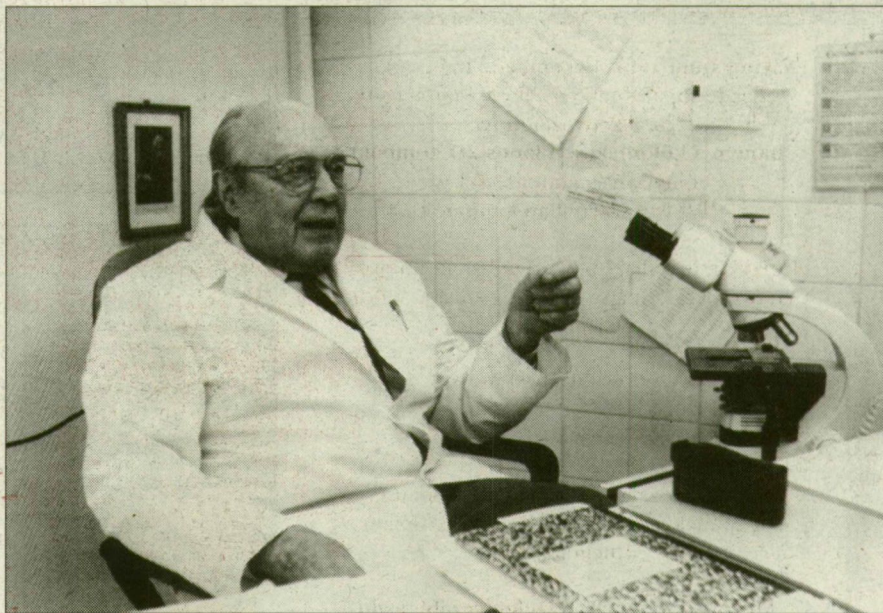
● A fájdalmat csillapító anatómus

Csillik Bertalan 70 éves

Egy szegedi orvosprofesszor – akinek hobbija az evezés és a hegedülés – a napokban ünnepelte hetvenedik születésnapját. Csillik Bertalan életútja nem mindennapi: átélte a zöld és a vörös diktatúrát, három évet töltött orosz hadifogságban, öt esztendőre száműzték szerettét intézményéből. Az évforduló alkalmából meglátogattuk, hogy portrét rajzoljunk a nemzetközi hírű tudósemerőről.

Csillik Bertalan anatómus, a SZOTE emeritus professzora elsőként kutatta világvízszenyvatban strukturális mód-szerekkel azokat a molekuláris változásokat, amelyek az idegengerület egyik neuronról a másikra való áttétele során a szinapszisokban bekövetkeznek. Felfedezte az érző idegsejtek úgynevezett transzganglionáris szabályozásának törvényét, s ennek alapján az idegnövekedési faktor áramlásának iontoforézis révén való gátlása útján új fájdalomcsillapító eljárást dolgozott ki feleségével és Szűcs Attila ideggyógyással a krónikus, csillapíthatatlan fájdalmak kezelésére.

Csillik Bertalan még nem volt tizennyolc éves, amikor az oroszok 1945-ben magukkal hurcolták. Három esztendőt töltött hadifogságban, s túlélte azt a poklot, amit csak nagyon kevesen. Ezt követően elvégezte a szegedi orvostudományi egyetemet, s munkatársával kialakított egy új tudományágat, a neurohisztokémiát. Csillik Bertalan keményen dolgozott: igazgatta az Anatómiai Intézetet, megteremtette a szegedi neurohisztokémiai iskolát és vendégprofesszorként előadott a különböző nyugat-európai és amerikai egyetemeken. A nemzetközi hírvű tudóst 1992-ben máról holnapra nyugdíjazta a SZOTE akkori rektora. „A nyugdíjazás teljesen váratlanul ért. Nagyon megviselt a több hónapig tartó hercehurca, mert bevallom: nem így, nem ilyen módon készültem befejezni az oktatói pályámat és tudományos kutatómunkámat. Úgy éreztem magam, mint az a hegedűművész, akitől elvették a

A professzor csak akkor érzi jól magát, ha dolgozik. (Fotó: Karnok Csaba)

Tények, számok

● Munkatársunktól

Csillik Bertalan az MTA Neurobiológiai Bizottságának és a Leopoldina Német Természettudományos Akadémiának rendes, míg a Belga Királyi Orvostudományi Akadémiának levelező tagja. Tudományos munkáját *Akadémiai Díjjal* (1966, 1972), *Jancsó Miklós Emlékéremmel* (1987) és *Eötvös József Koszorúval* (1993) ismerték el. *Társszerzője a nívódíjas Tájéztatómia tankönyvnek és a Protean Gate című könyvnek, 17 magyar és angol nyelvű egyetemi jegyzete, 199 tudományos közleménye, 4 könyve és 28 szakkönyvfejezete jelent meg.*

hangszerét, vagy a zongorista, akinek összetörték a csuklóját, hogy ne tudjon játszani. Ráadásul mindeközben átestem egy igen komoly betegségen.” Amikor a professzor felépült, két ajánlatot is kapott: egyet a bostoni Harvard Egyetemtől, egyet pedig a szegedi Bay Zoltán Biotechnológiai Kutatóintézetből. Előbbi helyen az anatómiai kurzuson oktatott, illetve oktat még ma is, utóbbi helyen pedig létrehozta az idegészteretani laboratóriumot, ahol egyebek mellett a szűnyogirtó szerek halakra gyakorolt hatását tanulmányozza.

Bár Csillik professzor 1992 és 1997 között szabályosan kivált a Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem éléről, tovább folytatta elektromikroszkópos enzim- és immunhisztokémiai kutatásait. „Én világleletemben azt csináltam, amit szerettem. Most, hogy elmúltam hetven esztendő, azt veszem észre, hogy

több dolgom akad, mint korábban. Igaz, ma már szabadban tudok dolgozni, mert nincs annyi kötöttségem.” Csillik Bertalan abban az értelemben tipikus tudósemer, hogy csak akkor érzi jól magát, ha dolgozik. A Mátrában például az erdei séták után picike víkendházában írja tudományos cikkeit és könyveit. A professzortól – aki 1960 óta járja a világot – többször megkérdezték már kül- és belhonban egyaránt, miért nem telepszik le Nyugaton. Erre válaszolta azt a tudós, hogy Virág Cukrászda csak Szegeden van. „Imádtam a régi Virág Cukrászdát a plüss foteleivel, az arany díszítéssel, a vaskályhában duruzsoló tűzével és a homogén zajával. Anon idején órákig üldögélhettem az ember egy kávé mellett. Ebben az otthonos környezetben írtam meg például a kandidáusi disszertációm.” Csillik Bertalan tehát, mint a

főlföldbott kő, mindig visszahullott az anyaföldre.

Emeritálása óta (1993) kutatómunkáját a Yale Egyetem Neurobiológiai Intézetében és a Bay Zoltán Biotechnológiai Kutatóintézetben végzi. Csillik Bertalan elmondta, hogy 1997. július elseje óta újra a szegedi orvostudományi egyetem tagjának érzi magát. Anyaintézményében tevékenyen részt vesz a posztgraduális (PhD) képzésben, de mint hangsúlyozta: ha igényt tartanak rá, szívesen vállal szerepet az orvostanhallgatók képzésében is. A professzor – akinek eddig több mint ötezer tanítványa volt – úgy érzi, hogy az élet teljességéhez nagyban hozzátartozik az oktatómunka.

S hogy milyenek a tudományról vallott nézetei? Nos, Csillik professzor egyetért az idősebb Bolyaival abban, hogy a tudomány olyan, mint mezőn a virágok. Egyidőben több virág is kinyílik, amely versenyszerűvé teszi a tudományt is. Egy-egy probléma feltárásában azonban nem az számít, hogy ki csinálta meg először, hanem ki csinálta meg jobban. A tudományos munkában a gyermeki kíváncsiság mellett alapvető szempont az igényesség. Csillik Bertalan pályája során mindig erre fektette a hangsúlyt. Ezt igazolja, hogy az ötvenes években publikált írásából még ma is idéznek a kutatók...

Szabó C. Szilárd

● Kutatóink életkora

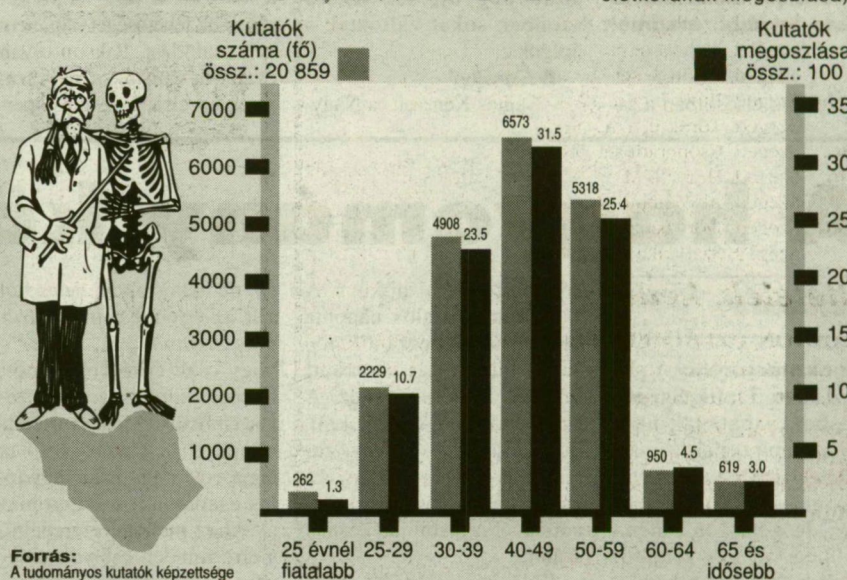
Azok az aktív negyvenesek

ASK FOR — PIACKUTATÁS

● Munkatársunktól

A magyar kutatók életkorának megoszlását mutató grafikonból kitűnik, a legtöbb tudós negyven és ötven év közötti. A kutatók több mint harminc százaléka esik ebbe az életkorszakba. Tudományos tevékenység tekintetében a második legaktívabb dekádnak az ötven és hatvan közötti életkor számít. Ide tartozik a kutatók negyede. Tudósainknak majd ugyanekkor hánnyada, 23,5 százaléka harminc és negyven év közötti. Jóval kevesebben, alig több, mint tíz százaléknian minősülnek tudósnak 25-30 éves korukban. A 60-64 évesek a kutatók 4,5, a 65-70 évesek a tudósok 3 százalékát adják. Huszonöt évnél fiatalabb kutatónk alig van, mindössze a tudóstársadalom 1,3 százaléka tartozik ebbe a korosztályba.

PROFESSZOR ÚR. HÁNY ÉVES?

József Attila évforduló

● DM-információ

A József Attila Tudományegyetem névadója halálának hatvanadik évfordulójáról emlékeznek meg november 28-án 11 órakor a Dugonics téri épület Aulájában. A rendezvényen dr. Szigeti Lajos egyetemi tanár, a Modern Magyar Irodalmi Tanszék vezetője mond beszédet, majd megkoszorúzzák József Attila szobrát.

Az évfordulóhoz kapcsolódik az a diákköri felolvasóest is, amelyet a Modern Magyar Irodalmi Tanszék rendez december 3-án 15 órakor a Bölcsészettudományi Kar tanácstermében.

Diákfesztivál Temesváron

● DM-információ

A Prudentia Alapítvány látogatást szervez a december 5-7. között megrendezendő Temesvári Magyar Diákfesztiválra a Miniszterelnöki Hivatal Gyermek és Ifjúsági Koordinációs Tanácsának, a Mobilitás Ifjúsági Szolgáltatnak és a Művelődési és Köznevelési Minisztérium Felsőoktatási Programfinanszírozási Pályázatának a támogatásával. A fesztiválon előadások hangzanak el a Kárpát-medence művészetéről, kultúrájáról, színdarabokat mutatnak be, fotókiállítás és tánccház rendeznek. Az fesztivállal kapcsolatban a József Attila Tudományegyetem Hallgatói Irodáján lehet érdeklődni.

Konferencia a diákjogokról

● DM-információ

Nyilvános tanácskozást rendeznek a diákjogokról. Az Állampolgári Tanulmányok Központja és az Országos Diák Unió által, valamint a Művelődési és Köznevelési Minisztérium támogatásával szervezett III. Diákjogi Felülvizsgálati Konferencia december 13-14-én lesz Budapesten, a Kontyfa Tizenkét Évfolyamos Iskolában, a XV. kerület Kontyfa utca 5. szám alatt. A konferencia célja a Diákjogi Charta érvényesülési tapasztalatainak összegzése, a charta tartalmának korszerűsítése, felülvizsgálata, módosítása, továbbá szó lesz még a módosított közoktatási törvény diákjogi vonatkozásainak érvényesüléséről.

A konferencián való részvétel ingyenes, a jelentkezéseknek legkésőbb december 1-jéig kell megérkezniük a szervezőkhöz. Ellenkező esetben sem szállást, sem étkezést nem tudnak biztosítani.

A 43. sz. főút mellett franchise rendszerben üzemelő

üzemanyagtöltő-állomás

KEDVEZŐ FELTÉTELEKKEL

bérbe adó.

Érd.: 06-60-383-129